

Talousvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun lain muuttamisesta (HE 97/2021 vp): Asia on saapunut talousvaliokuntaan mietinnön antamista varten. Asia on lisäksi lähetetty sivistysvaliokuntaan lausunnon antamista varten.

Lausunto

Asiasta on annettu seuraava lausunto:

- sivistysvaliokunta SiVL 11/2021 vp

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- erityisasiantuntija Artturi Björk, valtiovarainministeriö
- teollisuusneuvos Mikko Huuskonen, työ- ja elinkeinoministeriö
- palvelujohtaja Mari Selviranta, Valtiokonttori
- palvelupäällikkö Tuomo Yliluoma, Valtiokonttori
- professori Otto Toivanen, Helsinki GSE Covid-19-tilannehuone
- tutkimusprofessori Mika Maliranta, Kilpailu- ja kuluttajavirasto
- toimitusjohtaja Timo Lappi, Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry
- puheenjohtaja Annika Rönni-Sällinen, Palvelualojen ammattiliitto PAM ry
- ekonomisti Petri Malinen, Suomen Yrittäjät ry
- johtaja Kati Kuusisto, Tapahtumateollisuus ry
- johtaja Matti Mannonen, Teknologiateollisuus ry
- toimitusjohtaja Aki Käyhkö, Scandic Hotels Oy
- toimitusjohtaja Aku Vikström, NoHo Partners Oyj
- toimitusjohtaja Jaana Korhola, Compass Group Finland oy
- professori Niku Määttänen, Helsinki Graduate School of Economics
- professori Roope Uusitalo

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Muoti- ja urheilukauppa ry
- Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry

Valiokunnan mietintö TaVM 18/2021 vp

- Kaupan liitto ry
- Kulttuuri- ja taidealan keskusjärjestö KULTA ry
- Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- Messu- ja tapahtumajärjestäjät ry
- Music Finland ry
- Palkansaajien tutkimuslaitos
- SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry
- Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- Suomen matkailualan liitto ry

Valiokunta on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- Startup-säätiö sr

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annettua lakia.

Esityksen mukaan yritysten määräaikaisen kustannustuen myöntämistä voitaisiin laissa mainituin edellytyksin jatkaa Suomessa toimiville yrityksille COVID-19 -pandemiasta aiheutuvien liiketoiminnan yleisten vaikeuksien helpottamiseksi. Valtiokonttori jatkaisi kustannustuen myöntävänä viranomaisena. Lain tavoitteena on yritysten toiminnan jatkuvuuden tukeminen COVID-19 -pandemian aikaansaamassa vaikeassa tilanteessa sekä konkurssiin ajautuvien yritysten määrän vähentäminen järjestämällä yrityksille lisäaikaa toiminnan ja kustannusten sopeuttamiseen COVID-19 -pandemian aiheuttaman kriisin pitkittyttyä ja tartunta-aaltojen palattua.

Lailla tarkennettaisiin kustannustuen myöntämisen ja kohdentamisen kriteerejä, tuettaviksi hyväksyttäviä kuluja sekä tukikautta ja liikevaihdon vertailukautta koskevia säännöksiä. Lain mukainen kustannustuen hakukausi alkaisi elokuussa, ja päättyisi 30.9.2021.

Lisäksi ehdotetaan, että keskisuurille ja suurille yrityksille maksettaisiin korvausta siitä, että ne ovat joutuneet sulkemaan toimitilojaan lain tai viranomaisen määräyksen johdosta.

Esitys liittyy valtion vuoden 2021 kolmanteen lisätalousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Hallituksen esityksen keskeinen sisältö ja tavoitteet. Hallituksen esitys sisältää kolme pääasiallista elementtiä. Voimassa olevaa lakia yritysten määräaikaisesta kustannustuesta muuttamalla luodaan mahdollisuus (uusi tukikausi) hakea tukea Valtiokonttorilta kattamaan sellaisia kustannuksia, joita yrityksen ei ole ollut mahdollista omin toimin sopeuttaa koronapandemian aikaista toiminnan supistumista vastaavaksi. Tämän lisäksi lakiin tulee edelleen uusi, kertaluontoinen mahdollisuus hakea korvausta pandemian vuoksi määrättyjen toimitilojen sulkemisten johdosta.

Valiokunnan mietintö TaVM 18/2021 vp

Lisäksi uutena elementtinä on, että ehdotettu sääntely mahdollistaa yritysten tukemisen 10 miljoonan euron ylärajaan saakka komission vastikään antamaan päätökseen perustuen.

Suhde aikaisempaan tukilainsäädäntöön. Valtioneuvosto on arvioinut, että viruspandemian aiheuttamien taloudellisten vaikeuksien pitkittyessä on edelleen tarve toimialariippumattomalle, määräaikaiselle tuelle. Ehdotettu sääntely muodostaa jatkoon aiemmille koronapandemiaan liittyville tukitoimille, joilla on pyritty helpottamaan yritysten tilannetta vuoden 2020 kevästä lähtien (HE 91/2020 vp, HE 205/2020 vp, HE 27/2021 vp ja HE 79/2021 vp).

Hallituksen esitys on jatkoa myös esityksen HE 37/2021 vp sääntelylle, jolla korvattiin ravitsemisliikkeiden sulkemisesta aiheutuneita menetyksiä. Nyt käsillä oleva hallituksen esitys kattaa soveltamisalaltaan sellaiset ravitsemisliikkeet, joiden sulkemiskorvaus edellytti erikseen komission valtioneuvostokäytännöllistä hyväksyntää. Hyväksyntä on saatu tämän hallituksen esityksen eduskuntakäsittelyn aikana. Tämän vuoksi voimaantuloa ei ole tarpeen jättää asetuksella säädettäväksi, vaan voimaantulosäännökseen on tarkoituksenmukaista merkitä voimaantulon päivämääräksi 1. päivä heinäkuuta 2021. Tästä riippumatta sääntelyyn on syytä jättää voimaan asetuksentantovaltuus (2 § 2 mom) tukikelpoisten toimialojen määrittelyä varten.

Talousvaliokunta puoltaa ehdotetun sääntelyn hyväksymistä komission päätöksestä SA.63205 (2021/N) aiheutuvien teknisten täydennyksien sekä vähäisin, Valtiokonttorille toimitettavien tietojen vaatimuksia koskevien täsmennyksien.

Taloudellinen toimintaympäristö. Talousvaliokunta toteaa, että laajoihin makrotalouden häiriöihin liittyy poikkeuksetta merkittäviä talouden rakennemuutoksia, kun supistuva ja toipumisen myötä syntyvä uusi tuotanto poikkeavat toisistaan. Samalla talouspolitiikan pidemmän ajan kysymykset työllisyyteen ja tuottavuuteen vaikuttamisesta ja näitä koskevat tavoitteenasettelut joutuvat myös murrokseen.

Kustannustukijärjestelmää keuhällä 2020 suunniteltaessa sen ensisijaiseksi tehtäväksi määriteltiin leviävän likviditeettikriisin seurauksena käynnistyvän konkurssiaallon estäminen: tuolloin nähtiin uhkana, että yritysten ongelmat rahoituksen saatavuudessa ja kassavirran heikentyessä saattaisivat ajaa terveitäkin yrityksiä maksukyvyttömiksi. Keskuspankkien toimenpiteet rahoitusmarkkinoiden keventämiseksi ovat kuitenkin pitäneet korot matalina ja kannattavien yritysten rahoituksen saatavuuden hyvänä. Talousvaliokunnan saaman selvityksen mukaan tällä hetkellä rahoituksen saatavuus ei vaikeuta yritysten toimintaa merkittävästi.

Suomi näyttää selvinneen toistaiseksi koronapandemian aiheuttamista taloudellisista vaikeuksista pienemmin vaurioin kuin moni muu valtio. Arviot Suomen talouskehityksestä ovat tällä hetkellä huomattavasti myönteisempiä kuin vielä viime syksynä. Tilastokeskuksen tietojen mukaan tammi-huhtikuussa 2021 panttiin vireille 877 konkurssia, mikä on 124 konkurssia (12,4 %) vähemmän kuin vastaavana ajankohtana vuotta aiemmin. Henkilötyövuosien määrä konkurssiin haetuissa yrityksissä oli kuitenkin 200 henkilötyövuotta (4,3 %) enemmän kuin edellisvuonna.

Talousvaliokunta huomauttaa, että yrityksiä on mahdollista tukea myös julkistaloudelle vähemmän suoria kustannuksia aiheuttavilla instrumenteilla, kuten lainamuotoisilla tuilla ja takauksil-

Valiokunnan mietintö TaVM 18/2021 vp

la. Talusvaliokunta muistuttaa normaalioloissakin käytössä olevien eri ministeriöiden hallinnonaloille kuuluvien tuki-instrumenttien hyödyntämismahdollisuudesta.

Valtiontukisääntely. Kustannustuki on yrityksille koronapandemian aiheuttamien vaikeuksien helpottamiseksi myönnettävää määräaikaista valtiontukea, jonka Euroopan komissio on 24.4.2020 antamallaan päätöksellä hyväksynyt (komission päätös SA.56995(2020/N)). Päätös perustuu Euroopan unionin toiminnasta annetun sopimuksen (SEUT) 107(3)(b) artiklaan sekä tilapäisten valtiontukipuitteiden 3.1 lukuun (komission tiedonanto 2020/C 91 I/01 muutoksineen). Euroopan komissio jatkoi 28.1.2021 antamallaan tiedonannolla (C(2021) 564 lopullinen) näiden tilapäisten valtiontukisääntöjen voimassaoloa 31.12.2021 saakka. Näistä poikkeussäännöksistä huolimatta tukijärjestelmää ei saa ottaa käyttöön ennen kuin Euroopan komissio on sen hyväksynyt. Tämän vuoksi hallituksen esityksen ehdotus on, että ehdotettu sääntely tulee voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana. Talusvaliokunnan saaman tiedon mukaan komissio on antanut tuelle hyväksynnän 9.6.2021 tekemällään päätöksellä. Päätös muodostaa reunaehdot nyt käsitellyssä olevalle kansalliselle tuelle.

Valtiontuen myöntämisessä on edellä sanotun lisäksi otettava huomioon voimassa oleva valtionavustuslaki (688/2001), jota sovelletaan osin myös kustannustukeen. Valtionavustuslain (6 §) mukaan avustuksen tulee perustua kustannuksiin, eikä korvaus saa kattaa niitä täysimääräisesti. Myös EU:n valtiontukisääntelyn — kuten myös edellä mainittujen komission päätösten tilapäisistä valtiontukipuitteista — lähtökohta on ylikompensaation kieltö.

Talusvaliokunnan käsittelyn aikana on noussut esiin kysymys jäsenvaltioiden yrityksilleen myöntämien tukien mittakaavasta. Valiokunta toteaa tähän liittyen, että eri jäsenvaltioiden koronatuot ovat perin vaikeasti vertailtavissa. Jäsenvaltioilla on käytössään poikkeusolojen instrumenttien ohella myös normaalioloissa varsin vaikeasti yhteismitallinen tukien ja kannustimien valikoima, joka kytkeytyy myös kunkin jäsenvaltion perusratkaisuun asukkaidensa toimeentulon turvaamiseksi ja taloudellisen toimeliaisuuden kannustamiseksi sekä ylipäänsä valtioiden julkistalouksien kantokykyyn sidottuun valmiuteen erilaisiin tukijärjestelyihin. Esimerkiksi Suomessa käytössä oleva lomautusjärjestelmä on kansainvälisessä vertailussa poikkeuksellinen.

Yritystukien oikeutus erityisesti koronapandemiassa. Talusvaliokunta katsoo, että lähtökohtaisesti ja normaalioloissa lainsäädännön tulee kohdella talouden toimijoita tasapuolisesti. Reilun kilpailun ja markkinoiden toimivuuden kannalta on tärkeää, että tartuntataudin leviämisen johdosta tehdyt lainsäädäntötoimet vääristäisivät tätä asetelmaa niin vähän kuin mahdollista. Koronapandemia on kuitenkin kohdellut toimialoja valtavin eroin, minkä vuoksi on perusteltua, että tätä vastaavasti myös julkisin varoin rahoitetut tuet vaihtelevat sen mukaisesti, kuinka liiketoiminta on pandemian johdosta häiriintynyt. Silti myös nyt käsiteltävän tukijärjestelmän tulisi kohdistua mahdollisimman tarkasti ja oikeudenmukaisesti koronaepidemiasta aiheutuvien taloudellisten vahinkojen korjaamiseen ja pitkäaikaisten vaurioiden estämiseen. Tätä tulee arvioida sekä toimialojen sisäisesti että eri alojen yhdenmukaisen kohtelun näkökulmasta.

Nyt käsiteltävän tukijärjestelmän oikeutuksen arvioinnissa keskeistä on se, että sen tarkoituksena on olla nopea ja väliaikainen kriisituki tilanteessa, jossa yritysten toimintaedellytykset ovat ilman niiden omaa syytä voimakkaasti ja odottamatta heikentyneet ja normaalioloissa kannattava toi-

Valiokunnan mietintö TaVM 18/2021 vp

minta muuttunut hetkellisesti kannattamattomaksi. Tällaisessa tilanteessa myös tukimuodot, jotka eivät normaaliolosuhteissa olisi perusteltuja tai sallittuja, voivat olla hyväksyttäviä.

Liiketoiminnan riskeihin varautuminen. Talousvaliokunta muistuttaa, että lähtökohtaisesti liiketoiminnan riskien toteutumista ei voida siirtää yhteiskunnan kannettavaksi muutoin kuin viimekätisen sosiaalisen turvaverkon ylläpidon osalta. Voidaan olettaa, että huolellinen elinkeinonharjoittaja järjestää yksityisen vakuuttamisen kautta suojan tyypillisimpiä elinkeinotoimintaansa kohdistuvia riskejä vastaan.

Vakuuttamiselle on kuitenkin tyypillistä korvattavien vahinkotapahtumien määrittelemisen etukäteen ja tyhjentävästi siten, ettei vakuutus kata sopimuksentekohetkellä tuntemattomien tekijöiden aiheuttamia menetyksiä. Koronapandemia on sellainen realisoitunut liiketoiminnan riski, joka on ollut yritysten omista toimista riippumaton ja jota on ollut vaikea vakuuttaa. Laajalti leviävän tai leviämisuhan alla olevan tartuntataudin vuoksi vahinkotapahtuma, viranomaispäätökset mukaan lukien, ei ole ollut ennakoitavissa.

Tällä hetkellä on vielä osin epäselvää, kuinka pandemian alkaessa voimassa olleet vakuutusehdot tunnistavat uudenlaisen tilanteen. Ehdotettu lainsäädäntö sisältää kuitenkin säännökset, joissa mahdolliset vakuutuskorvaukset huomioidaan tukisumman laskennassa (4 §:n 5 kohta, 5 §:n 3 momentti, 5 d §:n 3 momentti, 7 §:n 2 momentin 3 kohta).

Nyt käsillä olevassa lainsäädännössä onkin siten kysymys perimmiltään siitä, että yksittäisen yrittäjän ei tarvitse kantaa yksin riskiä siitä, että kysyntä putoaa äkillisesti ennakoimattoman ja koko yhteiskuntaa vaarantavan uhkatekijän vuoksi. Valtion rooli vaikeasti vakuutettavien riskien uudelleenjakajana voi myös osaltaan lisätä investointeja vähentämällä niihin liittyviä riskejä. Valtion vastuu menetyksen korvaamisessa korostuu erityisesti lainsäädännöllä suljetuiksi määrättyjen tai voimakkaasti rajoitettujen liiketoimintojen osalta.

Tukikelpoisuus. Ehdotetulla sääntelyllä ei ole tarkoitus muuttaa sitä lähtökohtaa, että tukikelpoisten yritysten joukko saadaan tunnistettua viranomaisessa (Valtiokonttori) koneellisesti Verohallinnon toimialakohtaisiin tietoihin nojautuen. Automatisoimalla valtaosa tukikelpoisuuden tunnistamisesta saavutetaan merkittäviä tehokkuushyötyjä. On kuitenkin oletettavaa — myös aikaisempien tukijaksojen kokemusten valossa — että näin toimien ei tulla löytäneeksi sellaisia yksittäisiä toimijoita, joiden talouskehitys ei ole seurannut toimialan yleistä kehitystä. Tämän vuoksi laissa on edelleen säännös (3 §:n 3 mom) joka antaa Valtiokonttorille mahdollisuuden myöntää tukea myös sellaiselle yritykselle, joka ei läpäise tukikelpoisuuden toimialakriteeriä, mutta pysyy erillisellä hakemuksella osoittamaan liiketoimintansa vähentyneen koronapandemian johdosta 2 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla.

Sulkemiskorvaus. Esitettyjen tukimallien periaatteet vastaavat pääosin jo voimassa olevan pienten yritysten sulkemiskorvauksen määräytymisperiaatteita. Aiempiin kannanottoihinsa viitaten (TaVM 5/2020 vp — HE 25/2020 vp) talousvaliokunta pitää näitä tarkoituksenmukaisina. Uusi laki asettaa kuitenkin tuen myöntämiselle aiempaa yksityiskohtaisempia ja konsernitason tarkastelun vaatimuksen myötä monimutkaisempia vaatimuksia käsittelyprosessille. Täten Valtiokonttori ei pysty hyödyntämään esitettyjen tukimallien mukaisessa käsittelytyössä sähköistä tietojärjestelmää aiempaa kustannustuen myöntämisen mallia vastaavassa laajuudessa. Myös tuen hake-

Valiokunnan mietintö TaVM 18/2021 vp

minen tulee olemaan tältä osin sähköisen hakuprosessin sijaan manuaalista. Verohallinnolla ei ole mahdollisuutta toimittaa Valtiokonttorille tuen määräämiseksi tarvittavia liikevaihtotietoja konsernitason tasolla. Edellä mainituista syistä esitetty tilintarkastajan tarkastusraportin toimittamisen vaatimus on lain sujuvan toimeenpanon kannalta välttämätöntä.

Vaikuttavuus. Elinkeinon harjoittamisen tuki olisi julkisen talouden näkökulmasta epätarkoituksenmukainen, jos yritys menee tuesta huolimatta konkurssiin tai muutoin lopettaa toimintansa. Näin voi käydä, jos yrityksen liiketoiminta ei ole ollut lähtökohtaisesti kannattavaa tai jos virustilanteen johdosta tehdyt rajoitukset tai käyttäytymisen muutokset heikentävät yrityksen toimintaedellytyksiä pitkäkestoisesti. Tuki olisi tarkoitukseton luonnollisesti myös silloin, kun yritys selviäisi kriisistä ilman tukeakin.

Saadun selvityksen mukaan työ- ja elinkeinoministeriössä on käynnistynyt laaja hanke, jossa tul- laan arvioimaan koronatuken vaikutukset yrityksiin ja talouteen. Tavoitteena on selvittää tukien lyhyen ja pitkän aikavälin vaikutuksia sekä tuottaa tietoa tulevia kriisejä varten. Lisäksi tukien käytöstä tehdään tarkastus. Talousvaliokunta pitää tätä erittäin tärkeänä korostaen, että vaikuttavuusanalyysi täytyy tehdä akateemisen tutkimuksen menetelmiä käyttäen (ks. myös TaVM 16/2021 vp — HE 46/2021 vp).

Sivistysvaliokunnan lausunto. Sivistysvaliokunta on lausunnossaan (SiVL 11/2021 vp — HE 97/2021 vp) kiinnittänyt huomiota, toimialansa mukaisesti, erityisesti tapahtumatoimialan asemaan ehdotetun sääntelyn kannalta. Sivistysvaliokunta on pitänyt tärkeänä tunnistaa tapahtuma-alan erityispiirteet sekä koronapandemian aiheuttamien kielteisten vaikutusten mittavuus. Talousvaliokunta viittaa vastikään säädettyyn kustannustukilain muutokseen, joka koski erityisesti tapahtumatoimialaa (HE 79/2021 vp — TaVM 15/2021 vp, laki 435/2021), sekä sitä koskevan hallituksen esityksen perusteluissa esitettyihin syihin, miksi tapahtuma-alan tukitoimia on lähestyttävä korostetusti alalla toimivien alihankkijoiden verkostojen kautta. Näissä verkostoissa opetus- ja kulttuuriministeriön avustuksilla on keskeinen merkitys HE 79/2021 vp:n perusteluissa kerrotulla tavalla. Talousvaliokunta viittaa myös aiemmin tässä mietinnössään esittämäänsä huomautukseen EU-lainsäädännön aiheuttamista tuki-intensiteetin ja tukien maksimimäärien reunaehdoista.

Johtopäätökset. Koronaviruksen leviämisen hidastamiseksi asetetut rajoitukset on perusteltu epidemiologisin syin. Rajoitusten hyödyt kohdistuvat koko yhteiskuntaan, kun taas rajoitustoimien johdosta aiheutuvat tappiot lankeavat suoraan niille yksilöille ja elinkeinoille, joihin rajoitukset ovat kohdistuneet. Tämän vuoksi on ollut perusteltua, että rajoitustoimien taloudellisia vaikutuksia lievennetään julkisin varoin; yhteisten varojen käyttämisen oikeutus tukijärjestelmiin on siten huomattavasti laajempi kuin yksinomaan yleiset periaatteet solidaarisuudesta, turvaverkoista ja huolenpidosta kansalaisista. Näin perustellen talousvaliokunta on, perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella, edellyttänyt, että silloin kun elinkeinotoiminnan harjoittaminen estyy julkishallinnon toimien vuoksi, on näin aiheutuvia menetyksiä korvattava (TaVM 5/2020 vp — HE 25/2020 vp, TaVM 3/2021 vp — HE 22/2021 vp ja TaVM 7/2021 vp — HE 38/2021 vp).

Ensimmäinen kustannustuen hakukierros kesäkuussa 2020 oli kriisitilanteessa erittäin perusteltu. Talousvaliokunnan kuulemien asiantuntijoiden keskuudessa on vallinnut laajasti jaettu näkemys, että yhä uusien tukikierrosten oikeutus on kerta kerralta heikompi. Kustannustuki tulee ylläpitäneeksi myös sellaista liiketoimintaa, jonka tukeminen ei olisi perusteltua. Talousvaliokunnan

Valiokunnan mietintö TaVM 18/2021 vp

asiantuntijakuulemisessa on tuotu esille, että osa kustannustukea hakeneista yrityksistä olisi täytännyt koronatuken liikevaihdon laskuun perustuvat kriteerit jo ennen koronapandemiaa. Lisäksi pitkittyessään tukijärjestelmä voi ohjata käyttäytymistä tavalla, joka ei ole ollut lainsäätäjän tarkoitus.

Nyt käsillä olevassa lainsäädännössä hyvityksen tarkoitus ei ole korvata menetettyä kassavirtaa ja siten saamatta jäänyttä liikevoittoa, vaan hyvittää ja lieventää sitä menetyksiä, joka talouden toimijoille on aiheutunut siitä, että viruksen tartuntatilanteen ja sen hillitsemiseksi asetettujen rajoitusten vuoksi elinkeinon harjoittaminen on merkittävästi vaikeutunut eikä toimijoilla ole ollut kohtuudella mahdollisuutta sopeuttaa kulurakennettaan poikkeusolojen aikaan soveltuvaksi. Tarkoitus on helpottaa nimenomaan yrityksestä ulospäin suuntautuvien taloudellisten velvoitteiden hoitamista. Yrittäjien toimeentulo on tarkoitettu järjestettäväksi sosiaaliturvan alaan kuuluvalla lainsäädännöllä.

Järjestelmän oikeutuksen arvioinnissa keskeistä on se, että sen tarkoituksena on olla nopea ja väliaikainen kriisituki tilanteessa, jossa yritysten toimintaedellytykset ovat ilman niiden omaa syytä voimakkaasti heikentyneet ja aiemmin kannattava toiminta muuttunut hetkellisesti kannattamattomaksi. Tällaisessa tilanteessa myös tukimuodot, jotka eivät normaaliolosuhteissa olisi perusteltuja tai sallittuja, voivat olla hyväksyttäviä. Ehdotettu järjestelmä on pyritty rakentamaan siten, että tuen myöntämisperusteet ilmenevät laista eivätkä sisällä tarveharkintaa lain 3 §:n 3 momentin sääntelyä pidemmälle menevästi. Tätä voidaan pitää sekä yritysten tasapuolisen kohtelun, tuen tarkoituksen toteutumisen että sen nopean maksatuksen kannalta perusteltuna.

Talousvaliokunta muistuttaa, että tukijärjestelmässä on punnittavana tasapaino tuen nopean maksatuksen ja oikeaan osuvuuden välillä. Nyt käsillä olevassa lainsäädännössä on, sen aikaisempien hakukierrosten tavoin, valittu painottaa täytäntöönpanon nopeutta, joka on saavutettavissa ainoastaan tuen kaavamaisuudella, joka on puolestaan edellytyksenä sen automatisoidulle käsittelylle. Talousvaliokunta huomauttaa, että tällä lainsäädännöllä ei ole mahdollista ratkaista täysimääräisesti koronapandemian aiheuttamia taloudellisia vaikutuksia koko elinkeinoelämän kattavasti, vaan se on yksi elementti yritystukien kokonaisuudessa. Valiokunta muistuttaa, että lakiin sisältyy edelleen voimassa olevat tuen takaisinperintää ja varojenjako koskevat säännökset (9 ja 11 §), joiden voidaan osaltaan katsoa lieventävän niitä kielteisiä vaikutuksia, joita tuen kaavamaisuus ja maksatuksen nopeus voivat aiheuttaa.

Vaikka elinkeinonharjoittamisen rajoittaminen ei ole käsillä olevan hallituksen esityksen kohteena, rajoitussääntelyllä on suora syy-seuraussuhde nyt käsitellyssä olevaan hyvitys- ja tukilainsäädäntöön. Tämän vuoksi talousvaliokunta katsoo tarpeelliseksi muistuttaa rajoituslainsäädännön lähtökohdasta: elinkeinotoimintaa tulee ylipäänsä rajoittaa vain siltä osin ja vain niin pitkään kuin se on välttämätöntä, rajoittamisen kokonaishaittoja ja -hyötyjä punniten, ja siten, että rajoituksia puretaan välittömästi terveydenhuollon kriisin väistyessä. Perustuslakivaliokunta on pitänyt tätä myös sääätämisyjärjestyskysymyksenä (PeVL 7/2020 vp).

Talousvaliokunta huomauttaa, että käsillä olevan lainsäädännön ponttimena oleva menetyksen hyvittämisen tarve on sidoksissa siihen, missä laajuudessa rajoituksia on pidetty ja pidetään yllä. Talousvaliokunta on ottanut tähän täsmällisemmin kantaa ravitsemisliikkeiden rajoituksia koske-

Valiokunnan mietintö TaVM 18/2021 vp

neiden hallituksen esitysten (viimeksi TaVL 9/2020 vp — HE 6/2021 vp, HE 73/2021 vp — TaVL 15/2021 vp) käsittelyn yhteydessä.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 §. Soveltamisala. Pykälään lisätään komission päätöksen numero.

5 c §. Suurten ja keskisuurten yritysten toimitilojen sulkemisesta johtuva korvaus. Pykälään lisätään komission päätöksen numero. Pykälän 5 momenttiin täsmennetään Valtiokonttorille toimitettavien tietojen vaatimuksia.

5 d §. Tuki kattamattomiin kiinteisiin kustannuksiin. Pykälään lisätään komission päätöksen numero. Pykälän 4 momenttiin täsmennetään Valtiokonttorille toimitettavien tietojen vaatimuksia.

7 §. Kustannustuen hakeminen. Pykälään lisätään komission päätöksen numero.

Voimaantulosäännöksen asetuksenantovaltuus poistetaan.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Talousvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 97/2021 vp sisältyvän lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Valiokunnan muutosehdotukset

Laki

yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yritysten määräaikaisesta kustannustuesta (508/2020) annetun lain 1 §:n 1 ja 2 momentti, 2 §, 3 §:n 1 momentti, 4 ja 5 § ja 7 §,
sellaisina kuin ne ovat, 1 §:n 1 ja 2 momentti laissa 963/2020 ja 2 §, 3 §:n 1 momentti, 4 ja 5 § ja 7 § laissa 280/2021, sekä
lisätään lakiin uusi 5 c ja 5 d § seuraavasti:

Valiokunnan mietintö TaVM 18/2021 vp

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään sellaisesta Suomessa toimiville yrityksille COVID-19-pandemian aiheuttamasta liiketoiminnan yleisten vaikeuksien helpottamiseksi myönnettävästä määräaikaisesta valtiontuesta, jonka Euroopan komissio on päätöksillään SA.56995 ja SA.63205 hyväksynyt siinä markkinoille soveltuvaksi (*kustannustuki*).

Lakia ei sovelleta luotto- ja rahoituslaitoksiin eikä maatalouden alkutuotannon, kalatalouden eikä vesiviljelyalan yritystoimintaan. Lakia sovelletaan kuitenkin sellaiseen maataloustuotteiden jalostuksen ja kaupan pitämisen alalla toimiville yrityksille myönnettävään tukeen, jota ei siirretä osittain tai kokonaan alkutuottajille ja jonka määrää ei vahvisteta alkutuottajilta ostettujen tuotteiden tai asianomaisten yritysten markkinoille saattamien tuotteiden hinnan tai määrän perusteella.

---

2 §

Kustannustuen myöntämisen yleiset edellytykset

Valtiokonttori voi myöntää valtion talousarvion rajoissa yritykselle hakemuksesta kustannustukea 1 päivän maaliskuuta 2021 ja 31 päivän toukokuuta 2021 väliseltä ajalta, nämä päivät mukaan lukien (*tukikausi*), kertyneisiin yrityksen kustannuksiin, jos:

- 1) yrityksen Verohallinnolle ilmoittama päätoimiala tukikauden ensimmäisenä päivänä kuuluu tuen piiriin 3 §:ssä säädetyn mukaisesti;
- 2) yrityksen 4 §:n 1 kohdassa tarkoitettu keskimääräinen kuukausikohtainen liikevaihto on yli 30 prosenttia pienempi kuin 4 §:n 2 kohdassa tarkoitettu keskimääräinen kuukausikohtainen liikevaihto;
- 3) yrityksen 5 §:ssä säädetyn mukaisesti laskettu kustannustuki on vähintään 2 000 euroa;
- 4) yritystä ei koske mikään 6 §:ssä säädetyistä kustannustuen myöntämisen esteistä; ja
- 5) yrityksellä on yritys- ja yhteisötunnus.

3 §

Kustannustuen piiriin kuuluvat toimialat ja yritykset

Kustannustuen piiriin kuuluvat ne toimialat, joilla toimivien yritysten tukikauden liikevaihto on vähintään 10 prosenttia pienempi kuin toimialan liikevaihto 1 päivän maaliskuuta 2019 ja 31 päivän toukokuuta 2019 välisenä aikana, nämä päivät mukaan lukien. Vertailussa käytetään toimialan yritysten liikevaihdon muutoksen mediaania.

Valiokunnan mietintö TaVM 18/2021 vp

4 §

Kustannustuen määräytymisperusteet

Yritykselle voidaan myöntää kustannustuki tukikaudelta 5 §:ssä säädetyn kaavan mukaisesti seuraavien tekijöiden perusteella:

1) yrityksen pandemiakauden liikevaihto, joksi määritellään:

a) yrityksen keskimääräinen kuukausikohtainen liikevaihto 1 päivän maaliskuuta 2021 ja 31 päivän toukokuuta 2021 välisenä aikana, nämä päivät mukaan lukien, yrityksen tekemien arvonlisäveroilmoitusten mukaan, jos yritys ilmoittaa arvonlisäverot Verohallinnolle kuukausittain;

b) yrityksen keskimääräinen kuukausikohtainen liikevaihto 1 päivän tammikuuta 2021 ja 31 päivän maaliskuuta 2021 välisenä aikana, nämä päivät mukaan lukien, yrityksen tekemien arvonlisäveroilmoitusten mukaan, jos yritys ilmoittaa arvonlisäveronsa Verohallinnolle neljännesvuosittain;

c) yrityksen keskimääräinen kuukausikohtainen liikevaihto 1 päivän tammikuuta 2020 ja 31 päivän joulukuuta 2020 välisenä aikana, nämä päivät mukaan lukien, yrityksen tekemien arvonlisäveroilmoitusten mukaan, jos yritys ilmoittaa arvonlisäveronsa Verohallinnolle kalenterivuositteittäin;

d) yrityksen keskimääräinen kuukausikohtainen liikevaihto 1 päivän maaliskuuta 2021 ja 31 päivän toukokuuta 2021 välisenä aikana, nämä päivät mukaan lukien, yrityksen oman ilmoituksen mukaan, jos yritys ei ole tehnyt arvonlisäveroilmoituksia;

2) yrityksen normaalikauden liikevaihto, joksi määritellään:

a) yrityksen keskimääräinen kuukausikohtainen liikevaihto 1 päivän maaliskuuta 2019 ja 31 päivän toukokuuta 2019 välisenä aikana, nämä päivät mukaan lukien, yrityksen tekemien arvonlisäveroilmoitusten mukaan, jos yritys ilmoittaa arvonlisäverot Verohallinnolle kuukausittain;

b) yrityksen keskimääräinen kuukausikohtainen liikevaihto 1 päivän tammikuuta 2019 ja 31 päivän maaliskuuta 2019 välisenä aikana, nämä päivät mukaan lukien, yrityksen tekemien arvonlisäveroilmoitusten mukaan, jos yritys ilmoittaa arvonlisäveronsa Verohallinnolle neljännesvuosittain;

c) yrityksen keskimääräinen kuukausikohtainen liikevaihto 1 päivän tammikuuta 2019 ja 31 päivän joulukuuta 2019 välisenä aikana, nämä päivät mukaan lukien, yrityksen tekemien arvonlisäveroilmoitusten mukaan, jos yritys ilmoittaa arvonlisäveronsa Verohallinnolle kalenterivuositteittäin;

d) yrityksen keskimääräinen kuukausikohtainen liikevaihto 1 päivän maaliskuuta 2019 ja 31 päivän toukokuuta 2019 välisenä aikana, nämä päivät mukaan lukien, yrityksen oman ilmoituksen mukaan, jos yritys ei ole tehnyt arvonlisäveroilmoituksia;

3) yrityksen tukikaudelta maksetut yrityksen työntekijöiden palkkakulut tulorekisterin tietojen mukaan, prosenttimääräisinä korvattavat työnantajan sivukulut, joiden määräksi hyväksytään 20 prosenttia tulorekisterin mukaisista palkkakuluista, toiminimiyrittäjän ja henkilöyhtiön vastuullisen yhtiömiehen tukikauden palkkakulut yrittäjän eläkelain (1272/2006) 112 ja 113 §:n mukaisesti vahvistetun tukikauden ensimmäisenä päivänä voimassa olleen työtulon mukaan ja yrittäjän eläkevakuutusmaksu ja sairausvakuutusmaksu tukikaudelta yrityksen oman ilmoituksen mukaan (tukikauden palkkakulut);

4) yrityksen sellaiset tukikauteen kohdistuvat hakemuksessaan ilmoittamat joustamattomat liiketoiminnan kulut, joihin luetaan vuokratulot ja muut kulut liiketoiminnassa käytössä olevasta omaisuudesta, liiketoiminnan harjoittamiselle välttämättömät lupa-, jäsen- ja vakuutusmaksut ja

Valiokunnan mietintö TaVM 18/2021 vp

pitkäaikaiset sopimukset, laite- ja esinevuokrat, käyttöoikeuskorvaukset ja lisenssimaksut, välttämättömät vuokratyövoimakustannukset, ja ennakkomaksut, jotka ovat lopullisia ja joihin ei ole aiemmin myönnetty kustannustukea (tukikauden muut kulut); sekä

5) yritykselle myönnettyt muut Euroopan komission päätöksen SA.56995 mukaiset tuet ja COVID-19-pandemiaan liittyvät vakuutuskorvaukset.

5 §

Kustannustuen määrä

Kustannustukea myönnettäessä yrityksille, tuen määrä lasketaan tukikaudelta 2 momentissa säädetyn kaavan mukaisesti. Myönnettävä kustannustuki tukikaudelta voi olla enintään 1 000 000 euroa yritystä kohti. Kustannustukea myönnettäessä otetaan 4 §:n 3 ja 4 kohdan mukaisista kuluista huomioon enintään kolme kertaa yrityksen 4 §:n 2 kohdassa tarkoitetun normaalikauden keskimääräistä kuukausikohtaista liikevaihtoa vastaava summa.

Kustannustuen määrä ennen 1 momentissa säädetyn enimmäismäärän huomioon ottamista lasketaan seuraavalla kaavalla:

$$\text{määrä} = \left(\frac{\text{normaalikauden liikevaihto} - \text{pandemiakauden liikevaihto}}{\text{normaalikauden liikevaihto}} - 0,3 \right) \times (\text{tukikauden muut kulut} + \text{tukikauden palkkakulut})$$

Jos 3 §:n 1 momentissa tarkoitetulla toimialalla toimiva yritys on perustettu 1 tammikuuta 2019 tai sen jälkeen, sille voidaan 2 §:n 2 kohdasta poiketen myöntää kustannustukea, siten että kustannustuen määrä lasketaan seuraavalla kaavalla: kustannustuen määrä = (yrityksen 2 §:n 1 kohdan mukaisen päätoimialan 3 §:n 1 momentin mukaisesti määritelty mediaaniliikevaihdon muutos – 0.3) * (tukikauden palkkakulut + tukikauden muut kulut). Kaavasta saatava kerroin on aina kuitenkin vähintään 0,1.

Jos 2 momentin mukaisesti lasketun tuen määrä on pienempi kuin 2 000 euroa, yrityksen kustannustuen määräksi hyväksytään 2 000 euroa edellyttäen, että yrityksen tukikauden palkkakulujen ja muiden kulujen määrä on vähintään 2 000 euroa.

Tukea myönnettäessä otetaan huomioon, ettei Euroopan komission päätöksen SA.56995 mukainen tukien konsernikohtainen enimmäismäärä 1 800 000 euroa ylity. Kustannustukea myönnettäessä vähennetään samoihin kustannuksiin kohdistuva 5 a, 5 b ja 5 c §:n mukainen korvaus. Lisäksi kustannustukea myönnettäessä vähennetään tämän pykälän perusteella määräytyvästä kustannustuesta tukikaudelle kohdistuvat 4 §:n 5 kohdassa tarkoitetut COVID-19-pandemiaan liittyvät vakuutuskorvaukset.

Valiokunnan mietintö TaVM 18/2021 vp

5 c §

Suurten ja keskisuurten yritysten toimitilojen sulkemisesta johtuva korvaus

Suurille ja keskisuurille yrityksille, jonka toimitiloja on tartuntatautilain (1227/2016) 58 g §:n tai majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain (308/2006) 3 a §:n nojalla maaliskuu- ja huhtikuun aikana 2021 pidetty suljettuina asiakkailta, maksetaan sulkemisajalta korvaus 70 prosenttia sulkemisajan tappioista, jotka on määritelty siten, kuin kirjanpitolaki (1337/1997) tilinpäätökseltä edellyttää ja jotka ulkopuolinen tilintarkastaja on varmistanut. Jos yritys kuuluu konserniin, tappiota tarkastellaan konsernitasolla. Kertaluonteisia arvonalentumistappioita ei oteta huomioon tappioiden laskennassa. Sulkemisajan tappio voi olla kuitenkin korkeintaan 4 §:n 3 ja 4 kohdan mukaisten kustannusten yhteissumma sulkemisen kohteena olevan liiketoiminnan sulkemisajalta. Tuen enimmäismäärä on 1 800 000 euroa.

Jos konserni on hakenut sulkemiskorvausta, se voi hakea kustannustukea vain konsernina.

Tuen edellytyksenä on, että yrityksen liikevaihto on laskenut yli 30 prosenttia sen kalenterikuukauden tai niiden kuukausien aikana, joina yrityksen toimitiloja 1 momentin mukaisesti on pidetty suljettuina, verrattuna vastaavaan kalenterikuukauteen tai kalenterikuukausiin vuonna 2019. Jos yritys kuuluu konserniin, liikevaihdon muutosta tarkastellaan konsernitasolla.

Tukea myönnettäessä otetaan huomioon, ettei Euroopan komission päätöksen SA.63205 mukainen tukien konsernikohtainen enimmäismäärä 10 miljoonaa euroa ylitä. Tuesta vähennetään sulkemiskaudelle kohdistuvat vakuutuskorvaukset sekä muut samoihin kustannuksiin kohdistuvat valtiontuet.

Hakemus sulkemiskorvauksesta on tehtävä Valtiokonttorille viimeistään 13 päivänä elokuuta 2021. Yrityksen on hakemuksessaan toimitettava ulkopuolisen tilintarkastajan tarkastusraportti 3 momentissa tarkoitettuna sulkemiskauden ja vertailukauden liikevaihdosta, sulkemiskauden tappioista ja 4 §:n 3 ja 4 kohdan mukaisista kustannuksista, sulkemiskaudella saaduista vakuutuskorvauksista ja samoihin kustannuksiin kohdistuvasta muusta valtiontuesta. ~~Tilintarkastajan tarkastusraportissa on lisäksi todettava sulkemisen kohteena olevan liiketoiminnan osuus yrityksen liikevaihdosta.~~

Sulkemiskorvaukseen ei sovelleta 2–5 §:ää, 4 §:n 3 ja 4 kohtaa lukuun ottamatta, eikä 7 §:ää.

5 d §

Tuki kattamattomiin kiinteisiin kustannuksiin

Yritys voi saada tukea 1 päivän maaliskuuta ja 31 päivän toukokuuta 2021 välisenä aikana, nämä päivät mukaan lukien, syntyneisiin kattamattomiin kiinteisiin kustannuksiin komission päätöksen SA.63205 mukaisen tukiohjelman nojalla, jolloin tuki lasketaan tuki-intensiteetin mukaisena osuutena yrityksen tukikauden tappiosta, jotka on määritelty siten, kuin kirjanpitolaki (1337/1997) tilinpäätökseltä edellyttää ja jotka ulkopuolinen tilintarkastaja on varmistanut. Jos yritys kuuluu konserniin, hakijana on konserni. Tappiota tarkastellaan konsernitasolla. Kertaluonteisia arvonalentumistappioita ei oteta huomioon tappioiden laskennassa. Tukikauden tappio voi olla kuitenkin korkeintaan 4 §:n 3 ja 4 kohdan mukaisten kustannusten yhteissumma.

Tuen edellytyksenä on, että yrityksen liikevaihto on laskenut yli 30 prosenttia 1 päivän maaliskuuta ja 31 päivän toukokuuta 2021 välisenä aikana, nämä päivät mukaan lukien, verrattuna 1 päivän maaliskuuta ja 31 päivän toukokuuta 2019 väliseen aikaan, nämä päivät mukaan lukien,

Valiokunnan mietintö TaVM 18/2021 vp

yrittäjien Verohallinnolle toimittamien kuukausittaisen arvonlisäveroilmoitusten mukaisesti. Jos yritys kuuluu konserniin, liikevaihdon muutosta tarkastellaan konsernitasolla.

Tuki-intensiteetti lasketaan seuraavasti: [(yrityksen liikevaihto 1 päivän maaliskuuta ja 31 päivän toukokuuta 2019, nämä päivät mukaan lukien – yrityksen liikevaihto 1 päivänä maaliskuuta ja 31 päivänä toukokuuta 2021, nämä päivät mukaan lukien) : yrityksen liikevaihto 1 päivänä maaliskuuta ja 31 päivänä toukokuuta 2019, nämä päivät mukaan lukien] – 0,3. Tukien intensiteetin enimmäismäärä on 70 prosenttia, tuen määrä enintään 1 000 000 euroa. Tuesta vähennetään tukikaudelle kohdistuvat vakuutuskorvaukset ja muut samoihin kustannuksiin saadut valtiontuet. Tukea myönnettäessä otetaan huomioon, ettei Euroopan komission päätöksen SA.63205 mukainen tukien konsernikohtainen enimmäismäärä, 10 miljoonaa euroa, ylity.

Yrityksen on toimitettava hakemuksessaan Valtiokonttorille ulkopuolisen tilintarkastajan tarkastusraportti 1 ja 2 momentissa tarkoitettua tukikauden ja vertailukauden liikevaihdosta, tukikauden tappiosta ja 4 §:n 3 ja 4 kohdan mukaisista kustannuksista, tukikaudella saaduista vakuutuskorvauksista ja samoihin kustannuksiin kohdistuvasta muusta valtiontuesta.

Tukeen ei sovelleta 4 §:ää, 3 ja 4 kohtaa lukuun ottamatta, 5 §:ää eikä 7 §:n 2 momenttia.

7 §

Kustannustuen hakeminen

Hakemus tuen saamiseksi tulee tehdä Valtiokonttorille viimeistään 30 päivänä syyskuuta 2021.

Yrityksen on hakemuksessaan annettava tuen myöntämiseksi ja maksamiseksi välttämättömät tiedot ja selvitykset:

- 1) 4 ja 5 a §:ssä tarkoitetuista kuluista;
- 2) yritykselle tukikaudelle myönnettyistä Euroopan komission päätösten SA.56995 ja SA.63205 mukaisista valtion tuista;
- 3) yrityksen tukikaudella mahdollisesti saamista korvauksista, jotka perustuvat yksityisiin vakuutuksiin; sekä
- 4) siitä, että yrityksellä ei ole 6 §:n 1 momentissa tarkoitettuja taloudellisia vaikeuksia.

Tämä laki tulee voimaan 1.7.2021.

Valiokunnan mietintö TaVM 18/2021 vp

Helsingissä 15.6.2021

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Juhana Vartiainen kok
varapuheenjohtaja Hanna Kosonen kesk
jäsen Atte Harjanne vihr
jäsen Mari Holopainen vihr
jäsen Hannu Hoskonen kesk
jäsen Eeva Kalli kesk
jäsen Riitta Mäkinen sd
jäsen Matias Mäkyne sd
jäsen Sakari Puisto ps
jäsen Hussein al-Tae sd
jäsen Veikko Vallin ps
jäsen Tuula Väätäinen sd
varajäsen Anders Adlercreutz r

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Teija Miller

Valiokunnan mietintö TaVM 18/2021 vp
Vastalause /ps

VASTALAUSE /ps

Perustelut

Hallituksen esityksessä on merkittäviä muutoksia vain hieman aiemmin jätettyyn esitykseen niin sanotusta kustannustuki neljästä (TaVM 15/2021 vp — HE 79/2021 vp). Nämä muutokset, jotka nostavat suurempien yritysten tukimaksimia ja oikeuttavat hakemaan korvauksia suljetuista tiloista, ovat tervetulleita. Hallitus on pandemian kestäessä tehnyt muutoksia kustannustukien uusiin versioihin. Perussuomalaisten mielestä on tärkeää ottaa kokemuksista ja palautteesta opiksi ja muuttaa tukijärjestelmää tarkoituksenmukaiseksi.

Riittävät tuet mahdollistavat uuden nousun

Kun epidemia on pitkittynyt, yritysten taloudelliset puskurit ovat käymässä vähiin. Vain riittävän käyttöpääoman omaavat yritykset pystyvät hyödyntämään pandemian jälkeen seuraavan nousukauden. Tämän takia kustannustukeen tulisi olla oikeutettu jo aiempaa pienemmällä liikevaihdon laskulla. Samaten kustannustuen määrää laskettaessa omavastuuprosenttia tulisi madaltaa.

Seuraava kustannustuki valmisteltava ajoissa

Tämänhetkisten tietojen valossa pandemia on väistymässä rokotteiden myötä. On kuitenkin selvää, että rajoituksia tullaan jossain muodossa jatkamaan vielä pitkään. Virusvariantit aiheuttavat riskin pandemian leimahtamisesta uudelleen, mahdollisesti rokotesuojankin ohittaen. Siksi olisi-kin tärkeää jo tässä vaiheessa laatia suuntaviivat seuraavasta kustannustuesta. On ilmeistä, että kuluva kesä ei tule olemaan liiketoiminnallisesti normaali.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että lakiehdotus hyväksytään muutoin talousvaliokunnan mietinnön mukaisena paitsi 2 § sekä 5 §:n 2 ja 3 momentti muutettuna seuraavasti ja, ***(Vastalauseen muutosehdotukset)***

että hyväksytään 14 lausumaa. ***(Vastalauseen lausumaehdotukset)***

Valiokunnan mietintö TaVM 18/2021 vp
Vastalause /ps

Vastalauseen muutosehdotukset

Laki

yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yritysten määräaikaisesta kustannustuesta (508/2020) annetun lain 1 §:n 1 ja 2 momentti, 2 §, 3 §:n 1 momentti, 4 ja 5 § ja 7 §,
sellaisina kuin ne ovat, 1 §:n 1 ja 2 momentti laissa 963/2020 ja 2 §, 3 §:n 1 momentti, 4 ja 5 § ja 7 § laissa 280/2021, sekä
lisätään lakiin uusi 5 c ja 5 d § seuraavasti:

2 §

Kustannustuen myöntämisen yleiset edellytykset

Valtiokonttori voi myöntää valtion talousarvion rajoissa yritykselle hakemuksesta kustannustukea 1 päivän maaliskuuta 2021 ja 31 päivän toukokuuta 2021 väliseltä ajalta, nämä päivät mukaan lukien (*tukikausi*), kertyneisiin yrityksen kustannuksiin, jos:

- 1) yrityksen Verohallinnolle ilmoittama päätoimiala tukikauden ensimmäisenä päivänä kuuluu tuen piiriin 3 §:ssä säädetyn mukaisesti;
- 2) yrityksen 4 §:n 1 kohdassa tarkoitettu keskimääräinen kuukausikohtainen liikevaihto on yli 20 prosenttia pienempi kuin 4 §:n 2 kohdassa tarkoitettu keskimääräinen kuukausikohtainen liikevaihto;
- 3) yrityksen 5 §:ssä säädetyn mukaisesti laskettu kustannustuki on vähintään 2 000 euroa;
- 4) yritystä ei koske mikään 6 §:ssä säädetyistä kustannustuen myöntämisen esteistä; ja
- 5) yrityksellä on yritys- ja yhteisötunnus.

---

5 §

Kustannustuen määrä

(1 mom. kuten TaVM)
Kustannustuen määrä ennen 1 momentissa säädetyn enimmäismäärän huomioon ottamista lasketaan seuraavalla kaavalla:

Valiokunnan mietintö TaVM 18/2021 vp
Vastalause /ps

$$\text{määrä} = \frac{(\text{normaalikauden liikevaihto} - \text{pandemiakauden liikevaihto} - 0,2) \times \text{normaalikauden liikevaihto}}{(\text{tukikauden muut kulut} + \text{tukikauden palkkakulut})}$$

Jos 3 §:n 1 momentissa tarkoitettulla toimialalla toimiva yritys on perustettu 1 tammikuuta 2019 tai sen jälkeen, sille voidaan 2 §:n 2 kohdasta poiketen myöntää kustannustukea, siten että kustannustuen määrä lasketaan seuraavalla kaavalla: kustannustuen määrä = (yrityksen 2 §:n 1 kohdan mukaisen päätoimialan 3 §:n 1 momentin mukaisesti määritelty mediaaniliikevaihdon muutos - 0,2) * (tukikauden palkkakulut + tukikauden muut kulut). Kaavasta saatava kerroin on aina kuitenkin vähintään 0,1.

(3, 4 ja 5 mom. kuten TaVM)

Voimaantulo
(kuten TaVM)

Vastalauseen lausumaehdotukset

- 1. Eduskunta edellyttää, että hallitus mahdollistaa aiempien kustannustukien tukikausien ajalta uuden haun siten, että ne, joiden laskennalliset tuet jäivät alle 2 000 euron, tai liikevaihto jäi alle 60 000 euron rajan, voisivat saada korvauksia taannehtivasti joko aiemmin hylätyn hakemuksen tai uudelleen jätettävän hakemuksen nojalla.*
- 2. Eduskunta edellyttää, että ravintolasulun jälkeiselle ajalle valmistellaan säännökset, jotka mahdollistavat ravitsemisliikkeiden uudelleen avaamisen kannattavasti ja siten, että erityyppiset ravitsemisliikkeet ja niiden riskiprofiilit huomioidaan.*
- 3. Eduskunta edellyttää, että anniskelun arvonlisävero alennetaan tilapäisesti 24 prosentista 14 prosenttiin.*
- 4. Eduskunta edellyttää, että viinien ulosmyynti sallitaan tilapäisesti anniskeluoikeuden omaaville ravintoloille.*
- 5. Eduskunta edellyttää, että myös ympärivuotiset ja säännöllisesti järjestettävät tapahtumat luetaan tapahtumatakuun tuen piiriin.*
- 6. Eduskunta edellyttää, että tuen piiriä laajennetaan toimijoihin, jotka ovat arvonlisäverovelvollisuuden ulkopuolella.*

Valiokunnan mietintö TaVM 18/2021 vp
Vastalause /ps

7. Eduskunta edellyttää, että suurten musiikkifestivaalien järjestäjille, jotka ovat jo ennen tapahtumatakuun voimaantuloa peruneet kesän 2021 tilaisuudet, varmistetaan tuet samaan tapaan kuin vuonna 2020.

8. Eduskunta edellyttää, että tapahtumatuki kattaa myös tapahtumien ennakkovalmisteluista syntyneet ja todennettavissa olevat kustannukset.

9. Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto valmistelee ja tuo ripeästi eduskunnalle kustannustuki V:n, joka kohdistuu syyskaudelle 2021.

10. Eduskunta edellyttää, että hallitus yrittäjien epävarmuutta vähentääkseen tiedottaa mahdollisimman varhaisessa vaiheessa epidemiologisten lukujen tasoista, joilla rajoituksia kaavaillaan lisäävän tai purettavan. Samaten tulevista tukiohjelmista ja niiden tavoitteista olisi tiedotettava nykyistä paremmin.

11. Eduskunta edellyttää, että hallituksen tulisi tulevissa kustannustuissa siirtyä tähän asti käytetystä takautuvasta mallista tukijaksoon, joka kohdistuu tulevaisuuteen.

12. Eduskunta edellyttää, että hallitus alkaa kustannustuissa painottaa työllisyyden merkitystä luokittelemalla työntekijöiden palkat kuluksi, johon on mahdollista saada kustannustukea.

13. Eduskunta edellyttää, että hallitus huolehtii tapahtumateollisuuden saattamisesta sulkemiskorvauksen ja korotetun tukikaton mahdollisuuden piiriin.

14. Eduskunta edellyttää, että hallitus huomioi alv-pohjaisen kannattavuusmittarin heikkoudet esimerkiksi muotialan osalta ja pyrkii tuomaan harkinnanvaraisuutta ja joustoa tukimekanismeihin.

Helsingissä 15.6.2021

Veikko Vallin ps

Sakari Puisto ps